

ПРИЛОЗИ објавено: 29.04.2009

✉ испрати 🖨 испечати 💬 коментар

Нова Авто Задоцнети интереси

Избор

Колибри

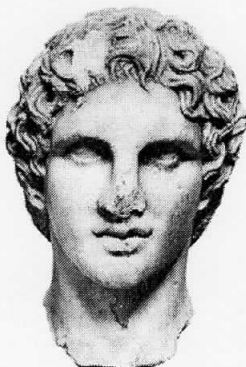
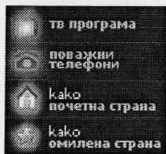
Лик

Архива

Новата митологија на нашето време

Автор: Јасна Франговска

- ▶ Мајовци на „Европската бина“ во Виена
- ▶ Нова книга од Катица Кулаковска
- ▶ Се затвора „Скопскиот филмски фестивал“
- ▶ „Глоговиот џбун“ премиерно во Штип
- ▶ Симон Трпчески настапува во Јужна Кореја

Никогаш не ми стана докрај јасно зошто Толкиновата трилогија „Господарот на прстените“, особено по филмувањето на Питер Џексон, стана така планетарно популарна и зошто предизвика сеопшта поаменост на сите светски меридијани. Филмот беше скап, сценариото бајковидно, актерите одлични, но вистинската вредност на „Прстените“ не беше во филмот, туку во литературната порака на Толкин, кој испишувајќи ја оваа трилогија всушност ги напиша алтернативните одговори за настанувањето на светот. На современиот човек, пак, заситен од сензации, на кого одамна веќе му треба(ше) нов начин на размислување и нов агол на посматрање на светот, симболиката на прстените очигледно му се допадна. Прстенот ја симболизира моќта, моќта е една од основните човекови слабости и најголемо човеково искушение. Човек пред искушението лесно се крши (зашто најбрз начин за да се отарасиш од искушението е да му попустиш, нели?), па набргу моќта почнува да го контролира човекот, а не тој неа. А малите луѓе, во филмот и во книгата - хобитите, се далеку од моќта, но способни се за големи пресврти.

Една таква приказна, на граница на митолошка перверзија, моментно и се случува на Македонија. Македонија е мала земја, со крива внатрешна рамнотежа и со синусоидни надворешни релации (од висок плус до драматичен минус). На македонскиот човек, заситен од историски порази, одамна му треба победничко тежиште, оска за потпирање на загубената рамнотежа и инструмент за исправање на 'рбетот свиен од вековни неправди. Во такви многу реални, а не метафорични околности, Македонецот, новоослободен од дузината ограничувања на претходниот живот (читај: систем), посега по една фасцинантна историска фигура и неподготвено соочен со нејзината моќ, комплетно се губи во потребата за самоидентификување.

Во тој виор се еднакво вовлечени и малите и големите, и искушениците и искушенијата, и господарите и хобитите.

Новата македонска митологија, како поголемиот број современи светски практики, не е извлечена од современите филмски и телевизиски серијали, туку од античкото минато, кое долги години беше складирано во најдлабоките резервоари на колективната меморија. Очигледно пристожно зачувано, сега се враќа со сите свои симболични и историски димензии, обидувајќи се така да го објасни тоа што ни се случува во актуелниот живот и што, реално гледано, тешко може да се објасни со зборови. Впрочем, тоа секогаш била работата на митологијата - со симболични слики и метафорични преданија да му го објасни на човека со зборови тешкообјаснивото. Ние отидовме и чекор понатаму - наместо симболични слики и метафорични прикази - (ке) користиме реални споменици и монументални толкувања.

Но, како и со се друго, доцниме и со митологизацијата на реалноста. Кога другите средини, цврсто потпрени на своите митолошки, градеа стабилни услови за реален живот, нашите митови беа успешно заталкани во лавиринтите на колективната меморија. Се враќаат сега, откако прагматично употребени за изградба на националните држави во 18 и 19 век, митовите во 20 век станаа втора страна на науката. Предмет за испитување и преиспитување, а не за практична употреба.

Нам античките митови ни се враќаат сега, откако Јунг психолошки ги анализира и зад нив ги откри архетипите, а Клод Леви Штрос прецизно докажа дека тие ги отсликуваат шемите на однесувањето на човекот.

А сега кога митот е комплетно демистифициран, доцна е да се гради нови митологија. Македонија го пропуштила моментот, како што го пропуштила и вистинското време за многу други важни настани од Крушевското востание наваму.